

ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРЕЙДЕРА НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЗЕРНА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ СП «НІБУЛОН»)

Сьогодні одним з головних факторів економічного розвитку нашої країни виступає активна участь у світовому поділі праці та глобалізаційних процесах, а робота у цьому напрямі передбачає підвищення рівня ефективності діяльності вітчизняних економічних суб'єктів на світових ринках аграрної продукції, розвиток і реалізацію експортного потенціалу. Продукція агропромислового комплексу на сьогодні домінує в експорті України, а основними суб'єктами міжнародного ринку, які здійснюють посередницьку діяльність стосовно реалізації такої продукції на ринку є зернотрейдери, тому дослідження проблеми місця зернотрейдерів в експорті є дуже актуальне питання на даний час.

ТОВ СП «Нібулон» є аграрним лідером на ринку не тільки в Україні, але і в регіоні Чорного моря. Компанія займає значну частку в українському експорті зернових і олійних культур, що культивуються в Україні. ТОВ СП «Нібулон» є одним з найбільших виробників і експортерів сільськогосподарської продукції. На прикладі ТОВ СП «Нібулон» можна виділити кілька груп чинників, що впливають на ефективність виробництва та діяльності трейдера на сільгоспринку: техніко-технологічні, організаційно-господарські, загальноекономічні, природні [2].

Серед найважливіших чинників, що впливають на ефективність виробництва можна виділити витрати виробництва. В умовах ринкової економіки роль і значення показника собівартості продукції різко зростає. Зовнішні фактори - це інфляція, зростання тарифів і цін на сировину, коливання цін на світових ринках зерна, валютні коливання та зміна попиту на зерно у світі. Внутрішні чинники лежать в основі заходів, спрямованих на більш повне і економне витрачання матеріальних, трудових і грошових ресурсів підприємства (впровадження передової техніки і технології, оптимальна організація праці і управління та ін.) [3].

Однією з умов існування ринку сільгосптоварів є постійний і значний попит на них. Однак варто відмітити, що світовий ринок, наприклад, фуражного зерна є нееластичним, що пояснюється низькою платоспроможністю переробної промисловості, птахівництва і тваринництва.

До групи фундаментальних факторів включається і інформація по світовій торгівлі: проведення тендерів, різні правила і обмеження, яким схильна світова торгівля зерном. Для відстеження ситуації на ринку будується баланс ринку, який враховує виробництво, споживання, імпорт, експорт і перехідні запаси на світовому ринку посезонно. Статистичні дані наочно показують залежність світових цін від тих чи інших факторів. Баланси будуються як в цілому по світовому ринку, так і окремо по країнах. Баланси по країнам відображають ситуацію в зерновій галузі розглянутого держави і конкуренцію з боку інших країн [4].

Після аналізу усіх напрямів діяльності можна побудувати матрицю БКГ за видами діяльності ТОВ СП «Нібулон». У 2015/16 маркетинговому році компанія ТОВ СП "Нібулон" експортувала 4,66 млн тонн зерна, що на 14% більше, ніж у попередньому сезоні.

Таблиця 1

Матриця БКГ за видами діяльності ТОВ СП «Нібулон»

Темп зростання ринку	Високий	- вантажне та пасажирське суднобудівництво; - річкове судноплавство; - будівництво нових елеваторів та перевантажувальних терміналів.	- експорт зернових культур; - вирощування та продаж на експорт власних зернових.
	Низький	- виробництво власних ковбасних виробів; - тваринництво.	- використання автомобільної та логістичної інфраструктури у доставці зернових.
		Низька	Висока
		Відносна доля ринку	

Відзначається, що досягнутий результат став другим за всю історію існування компанії. Також за підсумками календарного 2015 р. результат експортних відвантажень ТОВ СП "Нібулон" також вдруге став найкращим за всю історію, склавши 4,66 млн т.

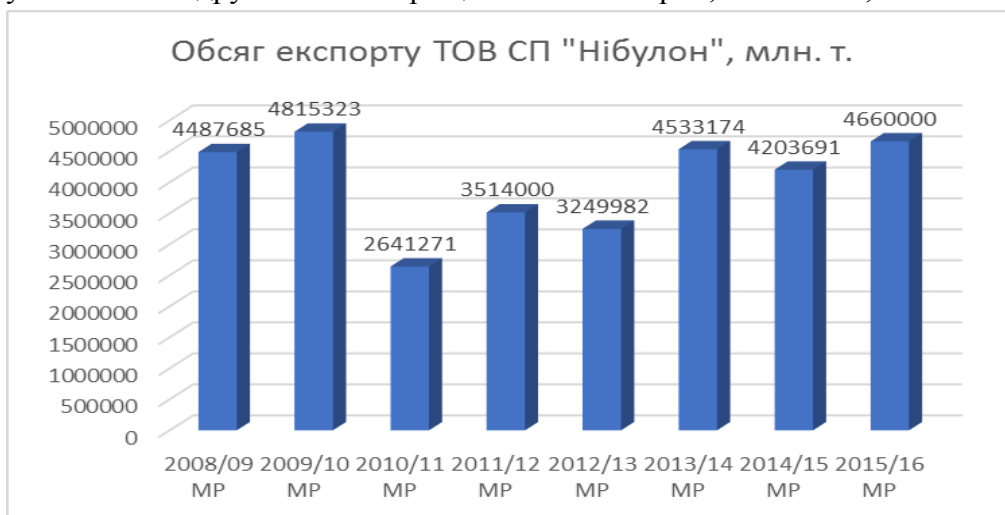

Рис. 1. Обсяг експорту ТОВ СП «Нібулон» у 2008-2016 МР, млн. т.

З діаграми (Рис. 2.) видно, що у товарній структурі експорту ТОВ СП «Нібулон» переважає кукурудза, яка займає майже половину усіх експортованих товарів. Це є дуже позитивною тенденцією, адже саме у кукурудзи серед всіх культур є найбільша додана вартість.

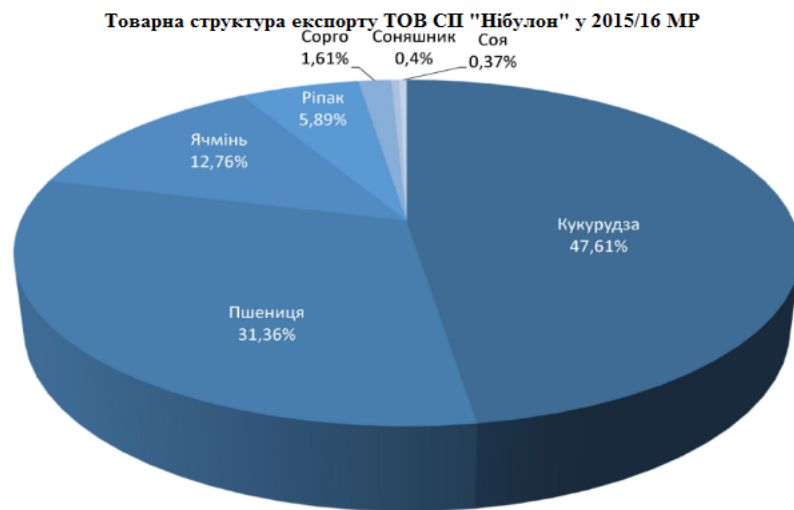

Рис. 2. Товарна структура експорту ТОВ СП «Нібулон» у 2015/16 МР

Розрахуємо показник економічної ефективності експорту за 2012/13 – 2015/16 рр за формулою:

$$EE_{\text{екс}} = \text{Ов.ф} + \text{Вр} - \text{Зекс} \quad (1)$$

Ов.ф – гривневий еквівалент відрахувань до валютного фонду підприємства, що розраховується шляхом перерахунку валютної виручки в гривні за курсом на дату надходження валюти, грн.;

Вр - гривнева виручка від обов'язкового продажу валюти, грн.;

Зекс - повні витрати підприємства на експорт, грн.

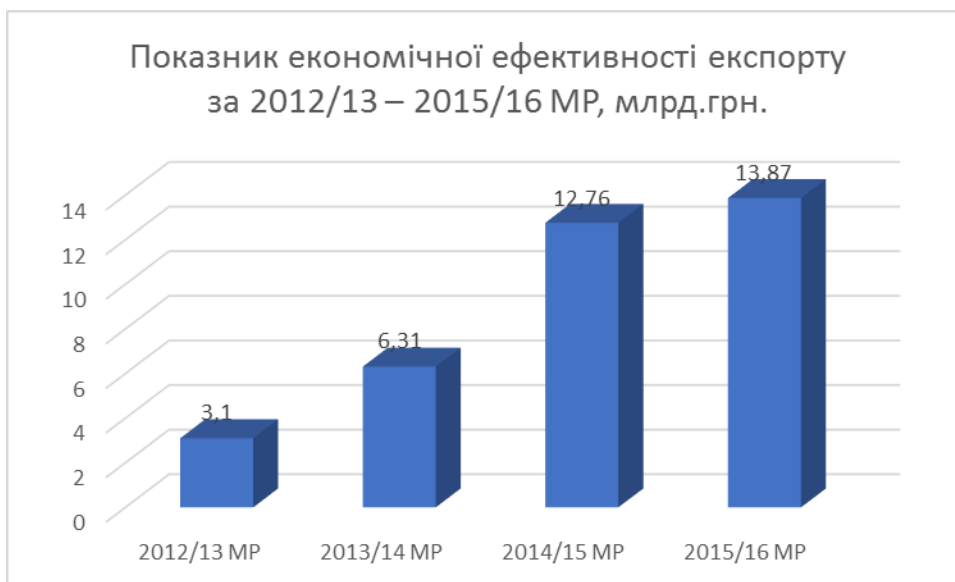

Рис. 3. Показник економічної ефективності експорту за 2012/13 – 2015/16 МР, млрд.грн.

За аналізований період показник економічної ефективності експорту демонструє тенденцію до зростання, не дивлячись на кризові явища в економіці України, експортери продукції АПК створюють основу зовнішньої торгівлі України.

Розрахуємо рентабельність експорту до витрат на експорт за 2012/13 – 2015/16 рр за формулою:

$$PEЗ = PE / ЗЕ \quad (2)$$

PE - експорт підприємства в звітному році;

ЗЕ- витрати на експорт у звітному році.

Рис. 4. Рентабельність експорту до витрат на експорт за 2012/13 – 2015/16 МР, коефіцієнт

Можна прослідкувати, що експорт ТОВ СП «Нібулон» є високорентабельним та компанія ефективно здійснює свою зовнішньоекономічну діяльність, тому і можна спостерігати постійне зростання цього показника.

ТОВ СП «Нібулон» є аграрним лідером на ринку не тільки в Україні, але і в регіоні Чорного моря. Компанія займає значну частку в українському експорті великих зернових і олійних культур, що культивуються в Україні. Стратегічним напрямком діяльності ТОВ СП «Нібулон» є продаж власної сільськогосподарської продукції або придбані з них. Ряд підрозділів компанії бере участь в реалізації цього напрямку. Розмежування питань, віднесених до компетенції кожного відділу і окремих співробітників і ефективного механізму співпраці між відділами та службами сприяє підвищенню ефективності компанії.

Список джерел:

1. Валютний фактор як основна причина цінових змін на українському ринку пшениці [Електронний ресурс] // АПК-Інформ. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.apk-inform.com/ru/exclusive/topic/1051487#.WS3Co-vyjDc>

2. Офіційний сайт ТОВ СП "Нібулон" [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.nibulon.com/>

3. Должанський, І.З. Конкурентоспроможність підприємства: Навчальний посібник. [Текст] / І.З. Должанський, Т.О. Загорна. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с. – Бібліогр.: с. 377-381.

4. Мазур Н.А. Конкурентоспроможність виробництва сільськогосподарської продукції та основні напрями її підвищення / Н.А. Мазур, М.С. Місюк // Економіка АПК. – 2007. – №2. – С.123-127